

Idee przemian oświatowych w Polsce i na świecie

6 grudnia 2012

Współczesna rzeczywistość polska, w której występują gwałtowne przemiany społeczne, gospodarcze i polityczne wytycza nowe zadania dla naszego systemu edukacyjnego. Młodych Polaków należy tak przygotować do dorosłego i odpowiedzialnego życia, by mogli aktywnie żyć w mechanizmach wolnego rynku i rzeczywistej demokracji w kraju oraz uczestniczyć w działaniach europejskich i światowej społeczności, by pozyskać dla Polski godne miejsce w świecie. (H. Cudak, 1995, s. 79).

Jaka więc powinna być nowoczesna szkoła powszechna? Oczywiście najlepiej byłoby, żeby była idealna, ale realni wszyscy krytycy, pomysłodawcy reformy i jej bezpośredni odbiorcy, czyli nauczyciele i uczniowie zdają sobie sprawę, że proces reformowania oświaty jest procesem długoterminowym i na efekty nie można liczyć od razu.

Szkoła musi kształtować sprawności i umiejętności, funkcjonalne wykorzystanie wiedzy w praktycznych sytuacjach życiowych, efektywne działanie. W nowej rzeczywistości społecznej, politycznej i gospodarczej jest potrzeba ukształtowania innych postaw i zachowań ludzkich.

W nowo funkcjonującym ustroju szkolnictwo musi kształcić ludzi otwartych, wolnych, twórczych, o innowacyjnym myśleniu i działaniu, umiejących współdziałać w mniejszych i większych zespołach, tolerancyjnych w postępowaniu, a jednocześnie krytycznych w swych poglądach. (H. Cudak, 1995, s. 84)

Kierunkiem zmian w treści kształcenia jest eliminowanie z nich encyklopedycznej wiedzy, przeładowanej fotografii na korzyść zadań związanych z wartościami jednostkami i ponadczasowymi, kształtującymi postawy i rozwój osobowości oraz sprawności użyteczne we współczesnym i przyszłym życiu. W programie

szkolnym trzeba wyodrębnić zadania z zakresu: wychowania obywatelskiego, państwowego, estetycznego i przyszłego życia społecznego, tolerancji do cudzych poglądów, współdecydowania i podporządkowania się ustalonym decyzjom. (Tamże, s. 84).

W ostatnich latach podjęto liczne próby ogólnego określania kierunków przemian oświatowych. Tadeusz Lewowicki nakreśla siedem głównych idei, zgodnie z którymi powinny być planowane ewentualne reformy systemu szkolnictwa. (T. Lewowicki, 1997, s. 32-26)

Zdaniem tegoż autora, podstawową i główną ideą zgodnie z którą edukacja powinna być przekształcona, jest zbliżenie szkolnictwa do realiów otaczającego świata, a jednocześnie dopasowania go do potrzeb jednostki. W Polsce przed 1989 rokiem kształcenie oparte było na treściach ustalonych odgórnie, często obcych społeczeństwu, ponadto było zupełnie nieprzystające do wymogów przemian gospodarczych i przemian zachodzących na rynku pracy. Stwarzało to niekorzystne warunki dla rozwoju społecznego, emocjonalnego i intelektualnego jednostki. Zbliżenie oświaty do realiów rzeczywistości winno być priorytetem wielkich reform.

Drugą kwestią jaką porusza Lewowicki jest przemiana funkcji oświaty z instytucji mającej na celu wpojenie uczniom pewnego centralnie określonego zestawu wiadomości, najczęściej wiadomości o charakterze encyklopedycznym, w szkołę, która stara się sprostać wymogom postępu technicznego i cywilizacyjnego, nie skupiając się na przekazywaniu wiedzy, ale także pomagając uczniom selekcjonować informacje zdobyte poza nią, nadając owej selekcji pewną hierarchię wartości. Wśród licznych funkcji oświaty dydaktycznych i wychowawczych, szczególne znaczenie powinny uzyskać, te które łączą się z doradztwem, konsultacjami, szeroko pojętą pomocą młodzieży w dokonywaniu wyborów i podejmowaniu decyzji. Szkoła powinna także zwracać większą uwagę na rozwijanie w podopiecznych kreatywności i samodzielności, niż wiedzy encyklopedycznej.

Przy tej okazji autor zwraca uwagę na to, że taka zinstytucjonalizowana, nastawiona na podawanie wiedzy encyklopedycznej szkoła przestała być dla najważniejszych uczestników procesu kształcenia, uczniów, miejscem ciekawym, atrakcyjnym, w którym zdobywanie wiedzy połączone jest z osobistą satysfakcją, wynikającą z zaspokajania potrzeb natury ambicjonalnej. A przecież edukacja powinna spełniać oczekiwania społeczne, w tym oczekiwania zarówno najmłodszej części owego społeczeństwa, jak i dorosłych, którzy winni mieć możliwość ustawicznego doskonalenia swoich umiejętności. Tutaj Lewowicki postuluje, by uwolnić oświatę od ludzi, którzy wprowadzają w szkole atmosferę nerwowości, aby uwolnić oświatę od wychowawców, którzy nie szanują godności młodzieży i nie respektują jej elementarnych potrzeb. (T. Lewowicki, 1997, s. 34).

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.